

СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ «ІДЕАЛЬНОГО ШТОРМУ» У КРАЇНАХ, ЩО РОЗВИВАЮТЬСЯ

Вовк Марія Русланівна

студентка,

Державний торговельно-економічний університет

Науковий керівник: Лежешко Вікторія Геннадіївна

кандидат економічних наук, доцент,

Державний торговельно-економічний університет

У сучасному глобалізованому світі, де процеси інтеграції та співпраці між країнами стають дедалі більш тісними, виникає безліч викликів, які потребують глибокого аналізу. Ідеальний шторм в економіці країн, що розвиваються, – це ситуація, коли низка негативних чинників одночасно накладається на вразливу соціально-економічну систему, посилюючи нестабільність та призводячи до соціальних потрясінь. До таких факторів належать глибока економічна нерівність, дефіцит фінансування, високий рівень безробіття, а також демографічні виклики. Крім того, геополітична напруженість, зокрема військові конфлікти, та глобальні економічні потрясіння, як-от пандемія COVID-19, значно ускладнюють здатність цих країн протистояти кризовим явищам і сприяють подальшому поглибленню соціально-економічної нестабільності. [2]

Проаналізуємо, що насправді спричиняє рецесії. У деяких випадках ми можемо звинуватити невезіння або, як кажуть економісти, «шоки». Яскравий приклад – це глобальна криза 2020 року, яка була викликана пандемією, що призвела до запровадження локдаунів та зниження довіри як споживачів, так і бізнесу. Ніхто не міг передбачити цю рецесію, хоча й було відомо, що пандемія є можливою. Також існують занепади, спричинені накопиченням надлишків несприятливих ситуацій у попередні роки. Глобальна фінансова криза 2008 року належить саме до цієї категорії. Нерухомість, що швидко дорожчала в попередні роки, у поєднанні з прихованими ризиками на фінансових ринках, спричинили їхній крах, що завдало шкоди фінансовим установам і корпораціям, в результаті чого світова економіка зазнала однієї з найгірших рецесій за всю історію.

Наслідки цих проблем значно поглиблюються через геополітичну напруженість та військові конфлікти. Війна в Україні та збройний конфлікт в Ізраїлі дестабілізують регіональні економіки, спричиняючи відтік капіталу, скорочення міжнародної торгівлі та збільшення витрат на оборону, що призводить до зниження ресурсів, доступних для соціальних програм. Пандемія COVID-19 стала додатковим ударом, спровокувавши обмеження економічної активності та збільшення рівня безробіття, що,

у свою чергу, ускладнило економічне відновлення та поглибило бідність у країнах, що розвиваються. Як наслідок, ці держави опинилися у пастці фінансових обмежень, що загрожує подальшим погіршенням умов життя та економічної стабільності [1].

«Ідеальний шторм» в економіках країн, що розвиваються, значно посилює соціальні та економічні проблеми, спричиняючи глибокі зміни у рівні бідності, нерівності та зайнятості. Наприклад, у Нігерії, де бідність до пандемії COVID-19 охоплювала понад 40% населення, введення локдаунів призвело до втрати роботи в неформальному секторі, де зайнято понад 80% працюючих. Цей економічний спад посилив безробіття та змусив уряд скоротити фінансування програм підтримки, що призвело до збільшення кількості людей, які живуть за межею бідності. До кінця 2022 року рівень бідності в країні зріс ще на 10%, що додатково загострило соціальну напруженість.

Іншим прикладом є Індія, де пандемія та глобальна рецесія спричинили масове закриття малих і середніх підприємств, особливо в таких галузях, як текстильне виробництво та послуги. Це призвело до скорочення зайнятості серед жінок і молоді. Ситуацію погіршило повернення мільйонів внутрішніх мігрантів до сільської місцевості, що створило надлишок робочої сили та знизило рівень заробітної плати. Як наслідок, рівень безробіття в Індії досяг 23%, а кількість людей, що живуть на межі виживання, збільшилась на понад 75 мільйонів осіб. У Латинській Америці країни, такі як Аргентина та Венесуела, також відчували вплив глобальних криз. В Аргентині інфляція та девальвація песо призвели до стрімкого зниження купівельної спроможності, змусивши уряд скоротити соціальні витрати. Венесуела ж, яка й до пандемії перебувала в економічній кризі, втратила ще більше інвестицій, що спричинило глибоку соціальну кризу з масовим виїздом населення та збільшенням рівня бідності до понад 80% [3].

Економічні наслідки «ідеального шторму» у країнах, що розвиваються, вкрай негативно впливають на здатність урядів підтримувати якісні соціальні послуги. Коли державні бюджети обмежуються, першими скорочуються витрати на охорону здоров'я, освіту та інфраструктуру, що призводить до зниження доступу до базових послуг. Наприклад, у Нігерії та Південній Африці, де значна частка населення вже страждає від обмеженого доступу до медичної допомоги, під час пандемії COVID-19 уряди були змушені зменшити витрати на охорону здоров'я на користь підтримки економіки. Це спричинило дефіцит медичних ресурсів та зростання смертності. Крім того, через низькі доходи й інфляційний тиск населення багатьох країн, як-от Венесуела, Пакистан і Аргентина, зіткнулося зі зниженням якості освіти. Освітні заклади змушені знижувати стандарти, а студенти – відмовлятися від навчання через економічні труднощі.

Зниження доступу до соціальних послуг в умовах економічного спаду призводить до зростання безробіття та соціальної напруги, що може провокувати масові протести. Наприклад, у Колумбії протести 2021 року були спричинені підвищенням податків та скороченням соціальних програм, що підірвало економічну стабільність для багатьох домогосподарств. У Нігерії, де проблема дефіциту продовольства та води є хронічною, громадянські заворушення посилюються через зростання цін та нестачу продовольчих товарів. Також в Аргентині в останні роки спостерігалися масові демонстрації через скорочення пенсійних виплат та державної підтримки, які посилили економічні труднощі для значної частини населення. Подібні тенденції демонструють, як економічні кризи та обмеження державних витрат посилюють соціальну напругу, створюючи підґрунтя для масових заворушень та нестабільності в суспільстві [1].

Загалом, відсутність соціальної підтримки та скорочення економічних можливостей у таких країнах не тільки знижує рівень життя, але й поглиблює нерівність, провокуючи довгострокові проблеми соціальної адаптації. Таким чином, економічна політика повинна враховувати ці чинники, адже без належного реагування з боку урядів можливості для відновлення економіки після кризи є вкрай обмеженими.

Як висновок, варто сказати, що соціальні наслідки «ідеального шторму» в країнах, що розвиваються, є комплексними і глибокими, тому призводять до подальшої соціально-економічної дестабілізації. Поєднання економічних, політичних і демографічних факторів поглиблює нерівність, підвищує рівень бідності та безробіття, а також загострює проблему доступу до базових соціальних послуг, таких як охорона здоров'я та освіта. Країни, як-от Бразилія, Південно-Африканська Республіка та Індія, особливо вразливі до таких потрясінь через слабкість інституційної інфраструктури та обмежені можливості державного втручання. Пандемія COVID-19 лише підкреслила ці проблеми, а вторгнення Росії в Україну у 2022 році створило нові виклики, пов'язані з нестачею ресурсів і геополітичним тиском. Тому для ефективного подолання наслідків «ідеального шторму» необхідно вдосконалювати глобальну співпрацю та міжнародну фінансову підтримку, зокрема у сфері зміцнення соціальних програм та залучення інвестицій для сталого розвитку [2; 3].

Список використаних джерел:

1. Brookings Institute Research. Keys to climate action: How developing countries could drive global success and local prosperity. URL: <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2023/02/Chapter-1.-Keys-to-Climate-Action-Overview.pdf>
2. Yale Department of Economics. The Effects of the Coronavirus Pandemic in Emerging Market and Developing Economies. URL: http://www.econ.yale.edu/~pg87/GoldbergReed_covid_bpea_July20.pdf
3. World Economic Outlook: A Rocky Recovery. IMF. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/04/11/world-economic-outlook-april-2023>